

Den 2. juli 2004

I min redegørelse til statsrevisorerne, som var foranlediget af Rigsrevisionens Beretning om Barmarksværkerne 17/01, erklærede jeg, at Økonomi- og Erhvervsministeriet ville gennemgå kompetence- og ansvarsforhold med en tilsvarende administrativ struktur som i Barmarkssagen indenfor Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort.

Resultatet af Økonomi- og Erhvervsministeriets undersøgelse foreligger nu. Den foretagne undersøgelse har vist, at der kun i beskedent omfang forefindes regelsæt indenfor Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort med en tilsvarende administrativ struktur som i Barmarkssagen. Økonomi- og Erhvervsministeriet har i forbindelse med den foretagne undersøgelse indgående kigget disse regelsæt efter og har i to tilfælde fundet, at der var behov for at klargøre ansvarsforholdene yderligere. Økonomi- og Erhvervsministeriet har i den anledning foretaget de fornødne tiltag for at klargøre ansvarsforholdene.

Resultatet af undersøgelsen og resumé af styrelsernes høringssvar* fremsendes hermed til statsrevisorernes orientering.

Med venlig hilsen

Bendt Bendtsen

* (Bilag ikke optrykt)

Resultatet af undersøgelsen foranlediget af Barmarkssagen

1. Indledning

Den 4. september 2002 kom Rigsrevisorerne med Beretning om Barmarksværkerne. Beretningens hovedformål var at belyse og vurdere det daværende Miljøministeriums og Energistyrelsens rolle ved etableringen, godkendelsen og overvågningen af barmarksværkerne samt den statslige del af hjælpepakken til barmarksværkerne.

Foranlediget af Rigsrevisionens beretning erklærede økonomi- og erhvervsministeren i sin redegørelse til statsrevisorerne, at Økonomi- og Erhvervsministeriet vil gennemgå kompetence- og ansvarsforholdene på dette og andre områder med tilsvarende administrativ struktur med henblik på at vurdere behovet for eventuelle opstramninger. Ministeren oplyste endvidere, at statsrevisorerne ville blive orienteret om resultatet af Økonomi- og Erhvervsministeriets gennemgang.

Rigsrevisionen har i notat til statsrevisorerne den 19. februar 2003 om økonomi- og erhvervsministerens redegørelse bemærket, at:

- det i forbindelse med undersøgelsen ville være hensigtsmæssigt at se nærmere på de administrative ordninger, hvor der til et samtykke fra en myndighed er knyttet vilkår, hvis opfyldelse skal kontrolleres af en anden myndighed, fx en kommune.

Økonomi- og Erhvervsministeriet har inddraget dette i den foretagne undersøgelse.

2. Resume

Den foretagne undersøgelse har vist, at kompetence- og ansvarsforholdene indenfor Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort, med få undtagelser, er og fremstår tydelige og velafgrænsede. I to tilfælde har Økonomi- og Erhvervsministeriet vurderet, at der var behov for at tydeliggøre

kompetence- og ansvarsforholdene. Det drejer sig om følgende regelsæt:

1. Godkendelse af anlægsprojekter efter varmforsyningsloven.
2. Godkendelse af systemansvarets forsknings- og udviklingsprojekter efter elforsyningsloven.

Undersøgelsen har endvidere vist, at der kun i et beskedent omfang forefindes regelsæt indenfor Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort med en tilsvarende administrativ struktur, som i Barmarkssagen, dvs. regelsæt med en struktur der indebærer, at flere aktører er tillagt kompetence i forhold til behandlingen af en enkelt sag. I forbindelse med Barmarkssagen var kommunerne tildelt kompetence til at godkende projektansøgningerne, som dog tillige skulle fremsendes til Energistyrelsen. Energistyrelsen kunne meddele kommunalbestyrelsen, at godkendelsen forudsatte styrelsens forudgående samtykke herunder at nærmere af styrelsen fastsatte vilkår skulle lægges til grund for eller indgå i kommunalbestyrelsens projektgodkendelse.

3. Disposition

Økonomi- og Erhvervsministeriet har gennemført en undersøgelse af al lovgivning, der henhører under Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort. Undersøgelsen har haft til formål at identificere regelsæt, med en lignende administrativ struktur som i Barmarkssagen, og at foretage en vurdering af, hvorvidt kompetence- og ansvarsforholdene i eventuelle regelsæt er tydelig og velafgrænset.

Under punkt 4 beskrives nærmere, hvad Økonomi- og Erhvervsministeriet har undersøgt, dvs. en problemformulering.

Under punkt 5 behandles regelstrukturens betydning for, hvorvidt kompetence- og ansvarsforhold er og fremstår tydelige og velafgrænsede, herunder hvilke regelstrukturer undersøgelsen har afdækket.

Under punkt 6 redegøres for, hvorledes undersøgelsen er gennemført, mens resultatet af den foretagne undersøgelse fremgår af punkt 7.

Økonomi- og Erhvervsministeriet har foranlediget af Barmarkssagen iværksat en række fremadrettede initiativer, herunder i forbindelse med undersøgelsens afslutning orienteret de involverede styrelser. Indholdet fremgår af punkt 8.

4. Problemformulering

Økonomi- og Erhvervsministeriet har foranlediget af Rigsrevisionens beretning gennemgået samtlige regelsæt indenfor Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort med henblik på at konstatere, om der er ordninger med tilsvarende administrativ struktur som i Barmarkssagen, hvor ministeriet/styrelsen er den regeludstedende myndighed, og derfor har det overordnede ansvar for området, men hvor

- den konkrete administration helt eller delvist ligger hos andre myndigheder/organer, f.eks. i form af uddeling af tilskud, meddelelse af tilladelse eller lignende, eller
- der til et givent samtykke fra styrelsen på nogen måde er knyttet vilkår, hvis opfyldelse skal kontrolleres af en anden myndighed.

Særligt i tilfælde, hvor den enkelte ordning indebærer, at den konkrete administration, herunder godkendelseskompetence, som udgangspunkt er henlagt til en anden myndighed, men hvor

styrelsen ligeledes behandler sagerne - helt eller delvist - og evt. godkender den trufne afgørelse, skal det undersøges,

- hvilken realitetsbehandling styrelsen foretager af sag,
- om omfanget og indholdet af styrelsens realitetsbehandling fremgår tilstrækkeligt tydeligt af enten lov eller bekendtgørelse,
- hvilken realitetsbehandling anden myndighed foretager, og
- om opgavefordelingen mellem styrelse og den administrative myndighed er klar og velafgrænset, dvs. om det tydeligt fremgår af lov eller bekendtgørelse, hvilke opgave/behandling hver enkel aktør foretager, dvs. er ansvarlig for.

5. Regelstruktur – Betydning for kompetence- og ansvar

Ovennævnte problemformulering har dannet grundlag for den foretagne undersøgelse. Centralt for den foretagne undersøgelse, herunder vurderingen af, hvorvidt kompetence- og ansvarsforholdene mellem flere aktører er tydelige og velafgrænsede, har været spørgsmålet om, i hvilken udstrækning styrelsen/departementet har henlagt kompetence, ved lov eller delegation, til anden myndighed.

Undersøgelsen har afdækket 3 overordnede regelstrukturer:

1. Kompetence er fuldt henlagt til anden myndighed.
2. Delt kompetence.
3. Kompetence forefindes alene i styrelse.

Ad 1 – Kompetence er fuldt henlagt til anden myndighed

I det omfang kompetence til at administrere en ordning ved lov eller delegation fuldt ud er henlagt til anden myndighed, eksempelvis en kommune, og hvor alene denne myndighed forestår myndighedsbehandlingen, vil det umiddelbare ansvar ligge hos denne myndighed.

Denne regelkonstruktion har vist sig at være overvejende indenfor bl.a. Erhvervs- og Boligstyrelsens område, hvor mange ordninger vedrørende tilskud er udarbejdet som decentral lovgivning, og hvor kommunalbestyrelserne i henhold til lov har fået henlagt kompetence til at administrere/træffe afgørelser vedrørende fordelingen af tilskud.

I disse tilfælde er kompetence- og ansvarsforholdene som hovedregel tydelige og velafgrænsede. Der påhviler i denne situation alene den regeludstedende styrelse, i ovennævnte tilfælde Erhvervs- og Boligstyrelsen, et overordnet sektortilsyn i forhold til den administrerende myndighed, hvilket indebærer en forpligtelse til at påtale ulovlig administration i de tilfælde, hvor styrelsen bliver bekendt hermed.

Ad 2 - Delt kompetence

Regelsæt hvor to eller flere aktører er tillagt kompetence i forhold til behandlingen af en enkelt sag indebærer i højere grad risiko for, at kompetence- og ansvarsfordelingen mellem de involverede myndigheder ikke er tydelig og velafgrænset.

Regelsæt, der indebærer en sådan delt myndighedsbehandling, stiller store krav til udformningen af lov og bekendtgørelse, herunder afgrænsningen af kompetence og ansvar mellem de involverede myndigheder. Regelsættet i Barmarkssagen er et eksempel på, at rollefordelingen

mellem Energistyrelsen og kommunerne ikke var tilstrækkelig tydelig og velafgrænset.

Ad 3 - Kompetence forefindes alene i styrelse.

I mange tilfælde forestår den regeludstedende styrelse den faktiske administration af de regelsæt, som ligger indenfor styrelsens arbejdsområde. I disse tilfælde er der ikke hverken ved lov eller delegation henlagt kompetence til anden myndighed, hvorfor disse regelsæt ikke giver anledning til problemer for så vidt angår kompetence- og ansvarsforhold.

6. Metode

Følgende styrelser har været involveret i den foretagne undersøgelse:

1. Erhvervs- og Boligstyrelsen.
2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.
3. Energistyrelsen.
4. Søfartsstyrelsen.
5. Finanstilsynet.
6. Danmarks Statistik.
7. Konkurrencestyrelsen.
8. Patent- og Varemærkestyrelsen.
9. Sikkerhedsstyrelsen.
10. Forbrugerstyrelsen.
11. By- og Byg.

Departementet har som led i undersøgelsen bedt samtlige ovennævnte styrelser om at gennemgå kompetence- og ansvarsforholdene indenfor styrelsens ansvarsområde, herunder bedt styrelserne om at fremkomme med en vurdering af, hvorvidt kompetence- og ansvarsforholdene er tydelige og velafgrænsede.

Såfremt gennemgangen viste, at der var uklarheder mht. ansvars- og kompetenceforholdene, blev styrelserne anmodet om at redegøre for, hvordan kompetence- og ansvarsforholdene bedst muligt kunne tydeliggøres.

Departementet har gennemgået de modtagne høringssvar fra styrelserne.

I forbindelse med Departementets gennemgang af de indkomne høringssvar har departementet stillet supplerende spørgsmål til styrelserne, hvor der har været behov for yderligere afklaring.

7. Resultat af den foretagne undersøgelse

Økonomi- og Erhvervsministeriet har gennemgået regelsæt med en lignende struktur som i Barmarkssagen, dvs. indeholdende delt myndighedsbehandling. Derudover har Økonomi- og Erhvervsministeriet gennemgået og foretaget en vurdering af regelsæt, hvor kompetencen ved lov eller delegation fuldt ud er henlagt til en anden myndighed.

Den foretagne undersøgelse har vist, at kompetence- og ansvarsfordelingen indenfor Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort, hvor flere aktører er involveret, med få undtagelser er tydelig og velafgrænset. Undersøgelsens resultat er tilfredsstillende.

Regelsæt, hvor kompetencen til at administrere en ordning fuldt ud er henlagt til en anden myndighed, ved lov eller delegation, må karakteriseres som hovedreglen indenfor Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort. Undersøgelsen har, hvor denne regelstruktur er anvendt, ikke

afdækket ordninger, hvor kompetence- og ansvarsforholdene er utilstrækkeligt velafgrænsede. Årsagen hertil er formentlig, at det fremgår umiddelbart af lov eller bekendtgørelse, hvilken myndighed som har kompetencen, og at der alene foregår myndighedsbehandling et sted. Det er derfor nemt at se, hvilken myndighed som har den egentlige kompetence, og kompetenceafgrænsningsproblemer i forhold til andre myndigheder forekommer ikke.

Undersøgelsen har endvidere vist, at den regeludstedende styrelse i mange tilfælde selv forestår den faktiske administration af de regelsæt, som ligger indenfor styrelsens arbejdsområde. I disse tilfælde er der ikke hverken ved lov eller delegation henlagt kompetence til anden myndighed, hvorfor disse regelsæt ikke giver uklare kompetence- og ansvarsforhold.

Undersøgelsen har vist, at der kun i et beskedent omfang forefindes regelsæt indenfor Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort med en tilsvarende administrativ struktur, som i Barmarkssagen, dvs. regelsæt med en struktur der indebærer delt myndighedsbehandling.

Økonomi- og Erhvervsministeriet har i forbindelse med den foretagne undersøgelse indgående kigget disse regelsæt efter og har i to tilfælde fundet, at der var behov for at klargøre ansvarsforholdene yderligere. I andre tilfælde vurderes det, at kompetence- og ansvarsforholdene, uanset den anvendte regelstruktur, er tilstrækkeligt tydelige og velafgrænsede, hvorfor strukturen er bibeholdt.

De to tilfælde drejer sig om

- Godkendelse af anlægsprojekter efter varmforsyningsloven (barmarksområdet) bkg. nr. 582 af 22. juni 2000.
- Godkendelse af systemansvarets forsknings- og udviklingsprojekter efter elforsyningsloven - bkg. nr. 444 af 11. juni 2002

De ændringer, som Økonomi- og Erhvervsministeriet på baggrund af den foretagne undersøgelse har besluttet at foretage, tager sigte på at præcisere kompetencefordelingen mellem de involverede myndigheder.

I det første tilfælde har Økonomi- og Erhvervsministeriet til hensigt at henlægge kompetencen fuldt til kommunerne, og derved fravige den delte myndighedsbehandling. Energistyrelsen har udfærdiget udkast til bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse nr. 582 af 22. juni 2000 om varmeplanlægning og godkendelse af anlægsprojekter for kollektive varmforsyningsanlæg.

Udkastet til bekendtgørelsen har været sendt i høring og p.t. bearbejdes de modtagne høringssvar. Regelstrukturen vil herefter være i overensstemmelse med hovedreglen indenfor Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort, og kompetence- og ansvarsfordeling velafgrænset. I det andet tilfælde vil omfanget af Energistyrelsens godkendelse og ansvar blive præciseret i bekendtgørelsen.

Endvidere har Økonomi- og Erhvervsministeriet fundet anledning til at gennemføre følgende tiltag: En arbejdsgruppe har netop afleveret forslag til arbejdsfordelingen mellem Energistyrelsen og Energitilsynet i forbindelse med tilsynet med energiselskabernes udførelse af Public Service Obligations (tilsyn og kontrol med offentlige forpligtelser) i bl.a. elforsyningslovens § 9. Ledelserne i de to institutioner vil nu tage stilling til forslaget. En anden arbejdsgruppe har drøftet kompetencefordelingen mellem Energistyrelsen og Energitilsynet. De to myndigheders respektive

kompetencer vil nu blive præciseret i lovgivningen, hvilket dels er sket ved den nyligt vedtagne ændring af el- og naturgasforsyningslovene og dels vil ske i forbindelse med udstedelse af en ny bekendtgørelse om Energitilsynets opgaver.

Derudover vil administrationsaftalen mellem ToldSkat og Energistyrelsen i forbindelse med administration af statstilskud til produktion af elektricitet (LB nr. 490 af 13. juni 2003 om lov om tilskud til elproduktion) fra 2000 blive opdateret i løbet af 2004, hvor der vil ske en række mindre præciseringer omkring administrationen af ordningen.

8. Økonomi- og Erhvervsministeriets initiativer i lyset af Barmarkssagen

Foranlediget af Barmarkssagen har Økonomi- og Erhvervsministeriet iværksat en række initiativer/procedurer i forhold til ny lovgivning, som har til formål at sikre, at ansvars- og kompetencefordelingen er og fremstår tydelig og velafgrænset. Økonomi- og Erhvervsministeriets departement, juridisk sekretariat, vil fremover i forbindelse med sin lovtekniske gennemgang, behandle kompetence- og ansvarsforholdene som et selvstændigt punkt. Der vil således fremover være yderligere fokus på at tydeliggøre kompetence- og ansvarsfordelingen, hvor regelsæt involverer flere aktører.